

Reglerna för att få hjälpmedel i de olika landstingen

Reglerna för att få hjälpmedel utöver hörapparat har blivit något hårdare de senaste åren, men den som har en grav hörselnedsättning kan oftast räkna med att få hjälpmedel som stolsslinga för att höra tv:n och olika hjälpmedel för att höra dörr- och telefonsignal.

ENLIGT HRF:S ÅRSRAPPORT fick bara 27 procent av alla som provar ut hörapparat hos hörselvården ytterligare något hjälpmedel. I mitten av 1980-talet fick de flesta två hjälpmedel utöver hörapparat.

2004 gjorde Auris en jämförelse mellan landstingen. Redan då hade de flesta landsting infört allt fler begränsningar.

De flesta har kvar ungefär samma regler, men trenden håller i sig att reglerna går mot att begränsa vilka som får tekniska hjälpmedel och att det som finns att köpa på öppna marknaden inte ordinerar. Flera olika decibelgränser nämns för olika hjälpmedel, även om många betonar att behovet ska avgöra.

Det är inte lika stora variationer i reglerna som reglerna för hörapparater, men skillnaderna kan ändå vara stora.

Den som har en grav hörselnedsättning har oftast möjlighet att få olika hjälpmedel, vad som räknas som en grav hörselnedsättning är dock lite olika i landstingen.

Kartläggningen är översiktlig och det kan ibland skilja något även inom landstingen. För barn och ungdomar gäller ofta särskilda regler och personer i yrkesverksam ålder kan även ha möjlighet att få hjälpmedel via Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller arbetsgivaren. Här följer sammanställning av reglerna.

STEFAN ANDERSSON

Blekinge

Gör bedömning för varje brukare. Telefoner får den hörselskadade själv köpa, optisk eller akustisk förstärkning av telefonsignalen vid behov, liksom stolsslinga till tv:n. Blinklampor till dörrklockan får man vid behov utan extra kostnad.

Dalarna

Optiska signaler till dörr och telefon är kostnadsfria liksom stolsslinga, fast slinga och väckningshjälpmedel. FM-system och taktila system kostnadsfria för vissa grupper. Akustiska signaler till dörr och telefon får patienten köpa. Behövs fast installation av tekniker får patienten betala den plus kostnad för restid.

Gotland

Akustiska signalhjälpmedel för dörr- eller telefonsignal samt hörlurar till tv:n får brukaren köpa själv. Optiska signaler, slingor, väckarklockor med mera kan man få efter behov.

Gävleborg

Stolsslinga om man har grav hörselnedsättning. Det finns en decibelgräns, men behovet avgör. Den som har grav hörselnedsättning kan få vibrationshjälpmedel. Tidigare har de som behöver hjälpmedel

till dörr och telefon fått det oavsett, men nu finns det mycket man kan skaffa själv. Där emot kan man få prova olika hjälpmedel.

Halland

Behovet styr val av såväl hjälpmedel som hörapparat. Inga avgifter för att prova eller få hjälpmedel för den som har en grav hörselnedsättning, hänsyn tas till om en person har flera funktionshinder. Vid behov även FM eller IR-system.

Jämtland

För stolsslinga inga restriktioner. Hjälpmedel som blinklampor till dörrklocka och telefon förskrivs av audionom om patienten hör sämre än 50 dB på bästa örat eller om det finns särskilda skäl. Vid behov förskrivs ytterligare hjälpmedel av audionom, dock ej samtalsförstärkare och telefoner som finns på öppna marknaden.

Jönköping

Allt är individuellt behovsprövat. Vid behov får patienten optisk signal till dörr/telefon. Akustiska hjälpmedel till dörr och telefon får patienten köpa på öppna marknaden. Vid grav nedsättning kan man få optisk signal eller om så önskas trådlöst med vibrator. Om man får stolsslinga eller fast slinga till tv beror på

bostaden. I lägenhet är det stolsslinga som gäller. Telefoner får brukaren betala.

Kalmar

I Kalmar får patienten köpa det som finns i handeln, dvs akustiska signaler till dörr och telefon. De som ej hör dessa får optiskt eller taktilt hjälpmedel genom hörselvården. Patienten kan också få en portabel stolsslinga till tv:n. Men allt utgår från rehabiliteringsplanen och vad man har för hörselproblem.

Kronoberg

Den som får hörapparat kan även få förstärkning till dörrsignal och stolsslinga. Fast slinga normalt endast till barn. Om vanliga hjälpmedel inte fungerar kan gravt hörselskadade få optiska eller taktila hjälpmedel. Förmedlar telefoner som brukarna kan få prova.

Norrbottnen

Får utan kostnad hjälpmedel i den permanenta bostaden. Audionomen bedömer om det behövs stolsslingor, fasta slingor eller optiska hjälpmedel, ej akustiska signaler. Brukaren betalar brandvarnaren, men landstinget står för inkopplingen till de olika hjälpmedelssystemen som det kopplas ihop med.

Liten produktguide för hjälpmedel till hörselskadade

Slinga

Teleslinga, mini-slinga, stolsslinga, rums-slinga... Den gamla hederliga slingan finns i flera varianter. En slinga är en tunn kabel som på magnetisk väg för över ljudet från en ljudkälla till hörapparaten (om den har telespole). För personligt bruk finns portabla modeller utformade som stolsslinga eller halsslinga. Slingan kan också monteras fast längs väggarna i ett rum.

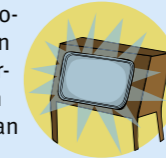
FM-system

Består av en mikrofon, FM-sändare och FM-mottagare. Ljudet går med radiovågor från sändaren till mottagaren. Mottagaren kan vara kopplad antingen till hörlurar eller till hörapparat via slinga. FM-system är vanliga i utbildningsmiljö och som arbetsplatshjälpmedel. De kan ibland bekostas av försäkringskassan.

Radio/tv-förstärkning

FM-system finns också särskilt utformade för tv och radio. En sändare kopplas till

tv:n eller radion. Ljudet överförs trådlöst med radiovågor till hörapparaten via slinga, eller till hörlurar. Volymkontrollen bär du med dig och kan röra dig fritt i hemmet med oförändrat ljud.

Specialtelefoner

Det finns både trådlösa och fasta telefoner med teleslinga inbyggd i luren. Ofta är de försedda med blixtlampa som blinkar när det ringer. Det finns även förstärkare i form av en dosa som kan kopplas till en vanlig telefon och som ger ett starkare ljud i luren. Dosa har ett eget volymreglage.

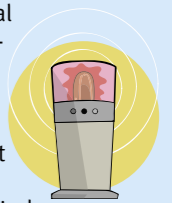

Vibrerande väckarur

Du lägger klockan under kudden och när tiden är inne vibrerar den. Vissa modeller har en separat vibrator. Kan kombineras med kraftigt ljud-/ljus-signal. Den som inte vill störa övriga familjemedlemmar kan vakna utan ljud.

Ljussignaler

En lampa som ger signal när telefonen eller dörrklockan ringer. Kan blixtra eller blinka med starkt sken. Vissa modeller kopplas direkt till telefonjacket. Andra ansluts till system av sändare som kopplas till telefon, dörrklocka och brandvarnare. Kan också aktiveras av babyskrik.

Fickvibrator

Signalerar med olika vibrationer ljud från telefon, dörrklocka, brandvarnare eller babyskrik. Finns även utformad som armbandsur.

Akustiska signaler

Kopplas till telefon eller dörrklocka och ger en starkare signal.

FAKTA: SARA NORMAN

ILLUSTRATIONER: HELENA LUNDING

Skåne

Har ett sortiment inom de olika produktgrupperna som kan ordinerar. Slinga/stolsslinga till den som behöver störningsfri lyssningsmiljö. Optiska signalhjälpmedel för måttligt/gravt hörselskadade, taktila hjälpmedel för gravt hörselskadade/döva. Håller på med upphandling av hörseltekniska hjälpmedel.

Stockholm

Stolsslinga till brukare som ej hör tv med hörapparat. Optiska hjälpmedel för dörr och telefon vid minst 60 db nedsättning på bästa örat. Gravt hörselskadade kan få väckningshjälpmedel om på marknaden förekommande inte fungerar. Ej akustiska signaler till dörr och telefon.

Sörmland

Inga avgifter utöver besöksavgiften, allt är behovsprövat men inga restriktioner för det som finns i hjälpmedelsförteckningen. Vid behov även telefonförstärkning och akustiska dörrsignaler. Stolsslinga till tv:n är vanligt hjälpmedel.

Uppsala

Slinga till tv:n vid 50 dB nedsättning eller mer på bästa örat, ordinationsavgift 300 kronor, i samband med hörapparat eller

annat hjälpmedel 150 kronor, ingen besöksavgift. Optiska och taktila hjälpmedel vid 70 dB eller sämre. Akustiska signaler till dörr och telefon samt telefonförstärkning får patienten bekosta själv.

Värmland

Den som har en hörselnedsättning med ett medelvärde på 50 db eller sämre på bästa örat kan få optisk eller akustisk signal till dörr och telefon, fast slinga, stolsslinga. Ej hjälpmedel som högtalare brandvarnare och väckningsanordningar.

Västerbotten

Man måste höra sämre än 60 db för att få hjälpmedel till dörr eller telefon. Stolsslinga eller fast slinga vid behov, om det krävs hembesök och installation kostar det 250 kronor. De som hör sämre än 60 db kan få vibrationshjälpmedel.

Västernorrland

Akustiska signaler till dörr och telefon får patienten själv köpa. Optiska signaler får man fritt om tonmedelvärdet är 60 dB på frekvenserna 500, 1000 och 2000. Stolsslinga är ett fritt hjälpmedel.

Västmanland

Optiska hjälpmedel till dörr och telefon

ordinerar kostnadsfritt till dem som behöver detta. Detsamma gäller stolsslinga, akustiska hjälpmedel till dörr och telefonsignaler, däremot inte samtalsförstärkning. Bellman Visit systemet ges till döva och mycket gravt hörselskadade.

Västra Götaland

Övergripande regler för hela Västra Götaland. Det har gjorts en upphandling inom regionen ur vilket sortiment man får ordinerar. Behovet styr och man ordinerar även väcknings-, telefon- och dörrhjälpmedel, ej det som kan köpas i handeln.

Örebro

Optiska eller taktila hjälpmedel till dem med grav hörselnedsättning, ej akustiska signaler. I första hand portabel slinga till tv:n.

Behovsanalys redan vid första besöket. Har telefoner för demonstration och lånar ut telefoner för test.

Östergötland

Alla som behöver stolsslinga till tv:n ska få det. För barn och gravt hörselskadade (sämre än 70 dB på bästa örat) är hjälpmedel gratis. Undantag kan göras vid flerhandikapp. Det som "finns att köpa på stan" får patienten köpa själv. ●